

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Avgvstini Valerii, Veronensis Episcopi, De Rhetorica
Ecclesiastica Libri III. Perqvam Ervditi**

Valiero, Agostino

Coloniae, 1582

Quo modo commouendæ sint mulieres. Cap. XXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69050](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69050)

dientiam, reuerentiam: dicat Saram obedisse Abraha, illum dominum vocasse; iussisse etiam commemoret sanctum Apostolum, mulieres subditas esse viris suis, non permisisse dominari in virum, subiectas esse: quibus explicatis deplorare interdum commodissime poterit mulierum quarundam insolentiam & superbiam, qua quoniam magna dote nupserunt, aut quoniam viri sui, quod possent, imperium in eas non exercet, ipsae in illos crudelissimam exercet tyrānidem, infideles plerumque tantū abest, ut pro viris suis orent, ut deberent, ut illos ad insaniam suis iurgijs studeant redigere, audacissime viros contendant suos; regnare, non subiectas esse; dominari, non parere; coli à viris suis, non reuerentiam eis exhibere velint. qui locus profecto est exaggerandus, cum verissimum sit illud, quod de Lacedaemonijs scriptum est: dimidia felicitate carere illas ciuitates, in quibus recta non est mulierum disciplina.

Quo modo commouendae sint mulieres.

Cap. XXVI.

CV M saepe in coetu mulierum sermones haberi consueuerint, cumque praecipua mulierum virtus sit pudicitia, cuius corruptior est nimius cultus corporis; dabit operam Ecclesiasticus orator, ut à peruersa illa consuetudine foeminarum animos amoueat. Tractet illa verba Tertulliani, eas commouens: Perit ille in tua forma, si concupierit, & admisit iam in animo, quod concupiuit: & facta es, mulier, gladius illi. Et addendum est, cur expingis te, ut alij pereant? ubi est illud praeceptum: Diliges dominum Deum tuum, & proximum tuum sicut teipsum?

Deco.

Decorem non esse accusandum, vt felicitatem corporis et animæ. Dicit vrbana vestem cauendam maximè, nè noceat: Ac illa in mediũ afferenda sunt per increpationem: displicet forma, quã vobis donauit Deus? In ipso, arguitis & reprehenditis omnium formarũ ac totius mundi artificem, cum eam emendare, cum abijcere conamini, & ab aduersario additamẽta sumitis, quomodo præcepta Dei lineamenta non custodientes? Dominus dixit: Quis vestrum potest capillum album ex atro facere? contenditis cum Deo impiè: sumite de simplicitate candorem, de pudicitia ruborem; depingite oculos vestros verecundia, inserentes in aurem sermones Dei, annectentes ceruicibus iugum Christi, caput maritis subijcite, & satis ornata eritis: vestite vos serico probitatis, bysso sanctitatis, purpura pudicitia. ita ornata, Deum habebitis amatorem. Ita ex Tertulliano, paucis mutatis, aliquibus etiam additis, fœminas ad pudicitiam excitabit Ecclesiasticus orator. Cum verò ille sexus, sanctæ Ecclesiæ testimonio sit nobilitatus, eæ ad Christianam hospitalitatem, ad opera pietatis, ad infirmorum curam excitandæ sunt, & proponenda sanctarum mulierum exempla, vt illud Sunamitis, quæ virum deprecata, mansionem Eliseo edificauit, in eaque lectum, & sellam, & mensam, & candelabrum posuit; vt præteriens haberet quò diuerneret: & illud viduæ, quæ Eliam hospitio suscepit, eique cum nihil aliud haberet, quàm, vt scriptura declarat, quantum pugillus capere potest farina, & paulum olei, omnia imperit. ipse Mediolani sermoni interfui illius ciuitatis Archiepiscopi, Cardinalis Borromæi, qui habitus fuit ad matronas, vt ad pietatis opera excitarentur quibus, cum

S. Helena Constantini imperatoris matris exemplum esset propositum; nimirum ut illa crucem Christi quaerebat, ita ipsa eundem Christum in pauperibus quaerent, eiq; ministrarent, miro pietatis studio accensa fuerunt. haec sunt opera digna, quae a mulieribus vere nobilibus, et praesertim a viduis, quae non habent viros, qui eas interpellent, exerceantur. Deinde hortandae sunt ad fundendas ad Deum preces, illis Apostoli verbis: Quae vere vidua est, instet obsecrationibus & orationibus die ac nocte, ut Anna illa prophetissa faciebat, quae usque ad annos octoginta quatuor non discedebat de templo, ieiunijs & obsecrationibus seruiens nocte ac die. Ad has virtutes B. Augustinus in libro de viduis, viduam his verbis adhortatur: Esto sancta, humilis, & quieta; misericordiae & iustitiae opera indefinenter exerce; & quisquis te in opprobrium habeat, quisquis te subsannet, & inuideat, tu tantum Deo placeas, & quae Christi sunt geras: ante omnia incessabiliter Domini tui meditare mandata, orationibus et psalmis instanter incumbe; & si fieri potest, nemo te aliquando, nisi aut legentem inueniat, aut orantem. Virgines vero cohortandae sunt ad taciturnitatem, quia qui custodit os suum & linguam suam, custodit ab angustijs animam suam: ad humilitatem, quia Dominus respicit humilitatem ancillae suae: ad castitatem animi & corporis, quia mulier innupta & virgo cogitat, quae domini sunt, ut sit sancta & corpore, & spiritu: ad modestiam, ne, cum sint filiae Dei, sponsae Christi, angelis quam simillimae, impudentia sua in laqueos mali demonis incidant. Verum nihil est, quo vehementius foeminae ad omnes virtutes excitari possint, quam exemplo B. Virginis Mariae, matris Domini, reginae caeli

nae caeli

na celi et terra, aduocata nostra. Quarè recitanda erunt ea, quæ in lib. de virginibus S. scripsit Ambrosius, quorum hæc est summa: vitam B. Mariæ non fœminarum solum, sed humani generis fuisse disciplinam: virginem fuisse corpore & mente, humilem corde, verbis grauem, prudentem; non loquendi, sed legendi studiosam; non in incerto diuitiarum, sed in prece pauperis spem reponentem, intentam operi, verecundam sermone, solitam arbitrum mentis solum Deum querere, neminem ledere, aequalibus non inuidere, fugere iactantiam, rationem sequi, amare virtutem, prodire domo nesciam, nisi cum ad Ecclesiam conueniret, & hoc ipsum cum parentibus aut propinquis. Cum his moribus, fœminarum mores comparans orator, eas increpabit, ad imitationem illius, quam venerantur, cuius auxilium implorant, cuius humilitate & obedientia, infamia fœminei sexus deleta est, excitabit.

Quomodò commouendi sint parentes & filij.
Cap. XXVII.

IAM verò quia inter auditores Christianos multi sunt patres, multi sunt filij, & filius sapiens est gloria patris, ita filius insipiens, & peruersis moribus præditus, non solum est ignominia, sed etiam calamitas patris: excitandi sunt filij, vt non immemores tantorum beneficiorum, quæ acceperunt, & obliti maximorum laborum, quos pertulerunt parentes sui, præcipuo amore, vt paulò antè diximus, illos non solum diligant, sed eis etiam obediant in omnibus, quæ ad administrationem domus, rei quæ familiaris pertinent, hortationes, obiurgationes, &